

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 21 oktober 2015

Dnr: KVA/2015/93/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 02
E-post: goran.hansson@kva.se

Utbildningsdepartementet

Yttrande från Kungl. Vetenskapsakademien inför den kommande forskningspolitiska propositionen 2016

Introduktion

Regeringen har inbjudit Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) att bidra med ett inspel till dess arbete med den kommande forskningspolitiska propositionen. Vi återgäldar inbjudan med föreliggande promemoria. I den första delen (I) ges en kort sammanfattning av våra förslag och de överordnade uppfattningar förslagen tar sin utgångspunkt i. I den andra delen (II) meddelar vi våra överordnade synpunkter och vår principiella syn på vad som bör ligga till grund för forskningspolitiken. Tredje delen (III) ägnas våra specifika förslag.

I. Sammanfattning

Här sammanfattar vi KVAs överordnade idéer och vilka förslag till regeringen de huvudsakligen länkar till. I flertalet fall länkar de också till andra förslag än dem som anges nedan.

1. Säkerställ ett stabilt stöd till den fria grundforskningen huvudsakligen genom att
  - a. starkt begränsa politisk och annan utomvetenskaplig styrning av den grundläggande forskningen
  - b. instruera Vetenskapsrådet att koncentrera sig på att ge stöd till forskarinitierade projekt
  - c. vara återhållsam med tematiskt orienterade strategiska satsningar
  - d. avstå från att särskilt framtvunga och stödja stora forsknings-konsortier för att istället låta forskarna själva avgöra hur och i vilken skala forskningen ska organiseras
  - e. stipulera att hög vetenskaplig kompetens ska rangordnas högt vid tillsättning av universitetens ledningar
2. Stärk vetenskapens internationella karaktär huvudsakligen genom att
  - a. så långt som möjligt överlåta åt forskarna att autonomt forma internationella samarbeten
  - b. verka för att bevara ERC som grundforskningsfinansier och för att öka dess andel av ramprogrammets budget
  - c. stimulera och ge ökat stöd till rörlighet såväl utom som inom landets gränser

3. Stärk forskningens långsiktighet
huvudsakligen genom att
  - a. skapa sexåriga karriärtjänster för yngre forskare, för att förbättra möjligheten till solid meritering och för att öka jämställdheten
  - b. se till så att investeringarna i forskningens infrastrukturer avvägs för att motsvara forskningens behov och forskarnas efterfrågan
  - c. huvudsakligen kanalisera forskningsmedlen till forskningsuniversiteten, där den kritiska massan finns och långsiktiga forskningssatsningar kan garanteras
  - d. se över systemet med indirekta kostnader
  - e. se till så att resursfördelningssystemet belönar vetenskaplig kvalitet, inte dess kortsiktiga inverkan på samhället

4. Stimulera spridningen av ett vetenskapligt förhållningssätt i utbildningen, samhället och samhällsdebatten
huvudsakligen genom att
  - a. affiliera de regionala högskolorna till forskningsuniversiteten, så att alla studenter och högskolelärare exponeras för aktuell forskning och kan ta del av undervisning från aktiva och framstående forskare
  - b. införa ett lärarutvecklingsprogram för nydisputerade forskare
  - c. optimera samverkan mellan universitet och övriga samhällsinstitutioner
  - d. inrätta ett permanent organ för kontinuerlig interaktion mellan forskarvärlden och regeringen där representanterna för akademien utses av forskarna själva

II. Överordnade synpunkter

I en tid som präglas av strävan att beslut och handling på olika nivåer och i olika verksamheter ska bygga på upplysning och kunskap, är kvaliteten på kunskapssektorn av strategisk betydelse för utvecklingen på de allra flesta samhällsområden. Vetenskapen är en central del av denna sektor, dels genom att bära huvudansvaret för den systematiska produktionen av välgrundad kunskap, dels genom sitt bidrag till en öppen, rationell och civiliserad diskussion om natur och kultur.

Vetenskapens primära uppdrag är att producera kunskap och att verka för att göra den så tillförlitlig som möjligt. Samtidigt leds forskningen ständigt in på okänd mark, vilket är en förutsättning både för kumulativ och långsiktig tillväxt av kunskap och för de snabba genombrott som är så betydelsefulla för vetenskapen.

Resultaten av forskarnas vetenskapliga ansträngningar ska ställas till andra forskares och övriga medborgares förfogande. Detta såväl utom som inom den egna nationen, eftersom forskarna inte bör erkänna nationella gränser för spridning och tillämpning av vetenskapens resultat. Resultaten kan komma till användning på en rad olika sätt: som sociala, politiska och institutionella tillämpningar i det omgivande samhället, som produkt- eller tjänsteutveckling i näringslivet, eller för att tillfredsställa människors önskan att veta mer om hur verkligheten är beskaffad.

För vetenskapssamfundet är det av intresse vilken samhällelig användning medborgarna gör av den producerade kunskapen, samtidigt som kunskapens tillförlitlighet är en förutsättning för

dess utomvetenskapliga relevans. Det betyder att den vetenskapliga kvaliteten alltid måste sättas i första rummet, medan sviktande kvalitet aldrig kan ursäktas med stor relevans.

För att förverkliga det vetenskapliga uppdragets grundläggande ändamål krävs en rationell rollfördelning mellan producenterna av kunskap och dess användare. Det betyder först och främst att staten måste garantera forskningens frihet och i sin praktiska forskningspolitik se till så att det finns goda ekonomiska och institutionella förutsättningar för att bedriva oberoende forskning på hög nivå. Detta gäller såväl för den långsiktigt arbetande grundforskningen, vars samhällsrelevans inte alltid låter sig identifieras på kort sikt, som för olika typer av tillämpad eller behovsstyrd forskning. Båda behöver tillförsäkras ett stabilt och förutsägbart stöd, såväl när de verkar var för sig som tillsammans. Via forskarutbildning och annan högre utbildning länkas dess resultat vidare ut i olika verksamheter.

Rollfördelningen mellan forskarvärld och övrig samhällsvärld är viktig av flera skäl. Dels behöver forskarna ett oberoende i syfte att undvika icke-vetenskaplig snedvridning av sin verksamhet. Dels är oberoendet avgörande för att skapa och underhålla ett förtroendefullt förhållande till allmänheten.

Vetenskapen arbetar och måste tillåtas arbeta långsiktigt. Detta kräver tålamod inte bara av dess utövare utan också av dess användare utanför akademien. Vinsten är flerfaldig. För det första ger ett långsiktigt sanningssökande bidrag till uppbyggnaden av en kunskapsbank som kan utnyttjas både idag och långt in i framtiden för ännu oförutsedda ändamål. För det andra skapas härigenom en bas för en sakligt grundad granskning av myter, halvsanningar och osanningar som förekommer i samhället, vilket i bästa fall kan bidra till genuint kunskapsgrundade, människovänliga och hållfasta lösningar på många samhällsproblem.

III. Våra förslag

Säkerställ ett stabilt stöd till den fria grundforskningen

Det överordnade budskapet är att statsmakterna bör ha förtroende för att forskarna själva kan ta och verkligen också tar ansvar för sin forskningsagenda. De bör också i praktiken sätta sin lit till det faktum att en ansenlig del av den fria forskningen på sikt ger samhälleligt relevanta resultat. I själva verket är den fria forskningen en viktig förutsättning för sådana resultat, även om detta inte alltid kan skönjas i början av den vetenskapliga processen. Det finns åtskilliga exempel på det, såsom upptäckten av DNAs uppbyggnad, eller användningen av laserljus som i början inte troddes ha några praktiska tillämpningar.

Av dessa skäl bör regeringen därför påtagligt *begränsa styrningen av den vetenskapliga forskningens inriktning*. Det innebär att den bör *instruera och underlätta för Vetenskapsrådet (VR) att mer än hittills koncentrera sig på att finansiera forskarinitierade projekt* för produktion av grundläggande kunskap. Regeringen bör därför vara *restriktiv med att använda sig av VR för strategiska satsningar*. I dagens knapphetssituation bör regeringen *inte heller göra stora forskningssatsningar vid små högskolor*. Vidare önskar vi att regeringen är starkt *återhållsam med att på administrativ väg reglera och framtvunga internationella samarbeten*, medan den däremot *gärna ska understödja det rikliga flöde av samarbeten som uppstår spontant*.

Vi inser det legitima i att statsmakterna i vissa fall måste intervensera med särskilda forskningsuppdrag, men innan det sker bör de ansvariga fråga sig i vad mån sådana uppdrag

verkligen gynnar samhällsutvecklingen på lång sikt, i vilken grad de gynnar eller äventyrar vetenskaplig kvalitet, samt i vad mån den kunskap de efterlyser redan är producerad eller är på väg att produceras. Här krävs en balans som bör återspeglas i den kommande forskningspolitiska propositionen.

Kortsiktigt motiverade satsningar riskerar att snabbt bli daterade och därmed innebära slöseri med forskningsresurser. En utspridning av forskningsresurser på alltför många ställen där förutsättningar saknas för framstående forskning får samma negativa konsekvenser.

Låt forskarna själva bestämma hur forskningen ska organiseras

Fakultetsanslag och långsiktiga, fullfinansierade projekt bör vara grunden för den ledande forskningens basfinansiering i syfte att ge forskarna friheten att initiera och driva projekt inom nya områden och utan krav på snabba resultat. För vetenskapliga genombrott krävs ofta långa ledtider och modet hos forskarna att söka nya vägar för att vinna kunskap. De bör inte bindas upp för diverse stora och externt initierade verksamheter, eller för löpande verksamhet inom högre utbildning och annat arbete. Det har funnits en tendens bland politiker att utan djupare kunskaper om forskningens villkor initiera stöd till stora konsortier. På längre sikt är detta skadligt för vetenskapens utveckling.

Regeringen bör därför inte ha som särskild preferens att framtvinga och stödja stora forskningskonsortier, utan *låta forskarna själva*, utifrån frågans art och vetenskapens krav, *avgöra hur och i vilken skala forskningen ska organiseras*. De grupper som får stöd bör tillförsäkras *betryggande och långsiktig finansiering, liksom stor frihet att följa sina vetenskapliga intentioner*.

Värna meritokratin – skapa längre karriärvägar för yngre forskare

Forskning ska så långt som möjligt vara ett meritokratiskt system, där det är de vetenskapliga kvalifikationerna som avgör vem som får framgång, inte nationalitet, kön eller ålder etc. Det är också viktigt att forskare ges rimligt med tid för att befordra sin utveckling och sin karriär genom systemet.

Glädjande nog spelar nationellt ursprung en försumbar roll inom akademien. Då det gäller representationen av kvinnor återstår dock en hel del att göra, eftersom den kraftigt ökade representationen av kvinnor i de tidigare karriärstegen ännu inte har slagit igenom i de högre stegen. På motsvarande sätt ges unga forskare otillräckligt med tid för att meritera sig för tillsvidareanställningar inom universitetsvärlden. Här lider universitetsvärlden av ett systemfel, som är till nackdel för alla unga forskare men kanske särskilt för kvinnorna. Att komma till rätta med det här är därför angeläget. En ung forskare behöver vanligtvis klara av tre steg i sin forskarkarriär: en doktorsexamen, en period som postdoktor utomlands samt en period där den unga forskaren ska etablera sitt första egna forskningsprogram, visa sin vetenskapliga originalitet och meritera sig pedagogiskt. För att klara detta måste det ges en för vetenskapsgrenen rimlig basfinansiering som möjliggör självständig vetenskaplig verksamhet. För att en ung forskare ska hinna rekrytera doktorander och handleda dessa fram till disputation, krävs en meriteringsperiod på runt sex år, vilken också ger forskaren arbetsro och utrymme för vetenskapligt risktagande. KVA föreslår därför att den nuvarande *fyraåriga meriteringstjänsten avskaffas och ersätts med en sexårig tjänst med lagstadgad rätt till prövning för tillsvidareanställning enligt tydligt formulerade kriterier*.

Ett sådant system får dock inte göras så låst att det utesluter vetenskapliga karriärmöjligheter för forskare med en okonventionell och mindre rätlinjig utbildnings- och utvecklingsgång. Högt

kvalificerade forskare som tillfälligt lämnat akademien måste även då ges möjlighet att komma tillbaka för att delta i konkurrensen om tjänster och forskningsmedel.

Vi ser sex år som en för akademien välmotiverad tid som också ställer krav på arbetsgivaren vid både antagning och utvärdering, samtidigt som ett antal varianter av kortare visstidsanställningar kan undvikas. Med tydliga spelregler för hur fast anställning ska kunna erhållas blir forskarbanan mer attraktiv än med dagens system, där beslut på oklara bedömningsgrunder får spela alltför stor roll.

Verka för att öka ERCs andel av EUs ramprogram för forskning

I likhet med den offentliga forskningsfinansieringen på nationell nivå utgår EUs bidrag både till forskarinitierade grundforskningsprojekt och till ovanifrån initierade kommersiellt eller politiskt motiverade projekt. I EU hanteras den förra typen av stöd genom en egen institutionell struktur, European Research Council (ERC), som är en del av de s.k. ramprogrammen där nätverksprojekt av mer tillämpad natur dominerar i övrigt. Horizon 2020 är det senaste i raden av dessa ramprogram.

Sverige var aktiv tillskyndare av ERC vid dess tillkomst och stödde också dess karaktär av grundforskningsfinansiering, med vetenskaplig kvalitet som enda fördelningsprincip. *Regeringen bör bevaka att ERC behåller denna karaktär, och bör verka för att ERC får en ökad andel av ramprogrammets budget.* ERC har varit påfallande framgångsrikt, och kan också tjäna som modell för hur den externa forskningsfinansieringen på nationell nivå skulle kunna reformeras.

Ge ökat stöd till rörlighet

Vetenskapens utveckling gynnas av att dess aktörer utsätter sig för impulser från flera håll. Lösningen på ett vetenskapligt problem kan ibland sökas och återfinnas utanför den egna kretsen, disciplinen eller lärosätet. Detsamma gäller för uppkomsten av nya frågor och idéer. Därför är mobilitet generellt sett av stort värde, både då den innebär en förflyttning till en "främmande" disciplin på nära håll och till en besläktad eller identisk disciplin långt borta. Bekantskap med nya tankesätt och nya tekniker bidrar till att korsbefrukta forskningsenheter och forskningsområden. Akademisk migration är gynnsam för vetenskapens utveckling och bör uppmuntras. Vi föreslår därför att *regeringen tillskjuter medel för att öka forskarnas möjligheter till rörlighet. De bör riktas särskilt till unga forskare.*

Forskningens infrastrukturer är till för forskningen och bör utvecklas i balans med den

Det är viktigt att ständigt ha i åtanke att forskningens infrastrukturer är till för forskningen och inte för sin egen skull. Med en sådan utgångspunkt är det vitalt att se till att forskningen och dess infrastrukturer utvecklas i ett balanserat samspel, så att det inte uppstår alltför stora efterfråge- eller utbudsöverskott i den ena eller andra av dessa verksamheter. Å ena sidan kräver forskning tillgång till bibliotek, databaser och experimentella anläggningar för att kunna genomföras. Å andra sidan krävs att forskarna har tillräckligt med forskningsresurser för att kunna utnyttja infrastrukturer. Vi riskerar annars att hamna i en situation där forskningen har ineffektivt små och infrastrukturer ineffektivt stora medel till sitt förfogande.

Det var mot denna bakgrund som KVA tidigare skickade ett brev till regeringen där vi uttryckte oro för eventuella merkostnader för European Spallation Source (ESS) uppstart och drift och för vad dessa merkostnader skulle kunna innebära för finansieringen av annan svensk forskning. I brevet yrkade vi därför på att *Sveriges bidrag till ESS uppbyggnad och drift bör ligga utanför*

den vanliga forskningsråds- och universitetsfinansieringen. Problemet med fördyringar gäller även andra internationella infrastrukturer, där bland annat valutakursförändringar kan ändra kostnaderna radikalt från ett år till ett annat. Det vore därför önskvärt om de konventionsbundna infrastrukturerna, som till exempel CERN och FAIR, också låg utanför den vanliga forskningsråds- och universitetsfinansieringen.

Universiteten ska ledas av framstående forskare

Den vetenskapliga verksamheten är ändamålet, det administrativa maskineriet dess medel. Då det gäller forskningen bör universiteten därför präglas av ett vetenskapligt ledarskap. Det är de framstående forskarna, inte de skickligaste administratörerna som ska ha det avgörande inflytandet på verksamheten. Det gäller allt från styrelsernas sammansättning till chefer på institutionsnivå, men det är särskilt viktigt *att det vid rekryteringen av rektorer och styrelseordförande stipuleras att vetenskaplig kompetens ska värderas mycket högt.* Det betyder också att man förväntar sig att dessa gör vetenskapligt grundade strategiska överväganden, både ifråga om centrala områden för forskningssatsningar och då det gäller rekrytering av forskare. Samtidigt är det *nödvändigt att lämna stort spelrum för de enskilda forskarna att fritt initiera forskning*, dvs. att de nya universitetsstyrelserna inte kväver de lokala initiativen på institutionerna. Här krävs en lokal balansakt.

Se på nytt över systemet med indirekta kostnader

Systemet för extern forskningsfinansiering lider fortfarande av stora problem, trots senare års reformer. Sedan länge är indirekta kostnader knutna till varje projekt och betalas till värduiversiteten efter hand som anslaget används. Det ger ibland ett incitament för universitetsförvaltningarna att avvinna projekten deras medel så fort som möjligt. Det är inte rationellt. Vidare, trots fullkostnadsprincipen betalar en del finansörer mindre i indirekta kostnader än universiteten sedan tar ut, med följden antingen att forskarna måste söka extra medel för att täcka glappet eller att de får mindre över till den egentliga forskningen. Dessa finansörer är i stor utsträckning externa givare som t.ex. privata fonder och insamlingsorganisationer. Det är inte självklart att universitetsförvaltningen ska finansieras av medel som skänkts till forskning på detta sätt, och en viss flexibilitet vore önskvärd. En lösning vore att finansören bara tilldelar forskarna de direkta medlen för forskning och därutöver förhandlar med de medelförvaltande institutionerna om de indirekta kostnaderna. KVA kan tänka sig andra lösningar, men *anbefaller under alla omständigheter en förnyad översyn av systemet.*

De nationella forskningsresurserna ska fördelas efter vetenskaplig kvalitet

VR har på uppdrag av regeringen utarbetat ett förslag till nytt system för fördelning av forskningsresurser till universiteten.

KVA sätter frågetecken för det rationella i såväl detta som andra sådana system för kontinuerlig omallokering av basresurser för forskning. Innan regeringen sätter ännu en reform på området bör den utförligt överväga alternativkostnader, transaktionskostnader och effekter av sådana system. Det är framför allt två frågor som bör ställas: 1. Hur mycket forskningstid måste försakats för att driva utvärderingsverksamheten? 2. Går det att avläsa att svensk forskning blivit bättre sedan omallokeringsystemet infördes eller skulle den vara lika bra utan? *Om alternativkostnaden är hög i termer av försakad forskning och om effekten är liten eller omöjlig att avläsa skulle en lösning kunna vara att överge den här typen av system.*

Givet att regeringen ändå bestämmer sig för att fortsätta med den här verksamheten har KVA en del synpunkter på det förslag som VR nyligen presenterat. En av de tänkta grunderna för sådan

fördelning är en starkt selektiv och glest återkommande *kollegial utvärdering av vetenskapens innehåll via läsning av vetenskapliga publikationer. Detta ställer sig KVA positivt till.* En annan del av förslaget är *att låta 15 procent av resurserna fördelas med hänsyn till forskningens inflytande i samhället utanför akademien. Detta ställer vi oss starkt kritiska till.* Skälet är att ett sådant incitament riskerar att snedvrider de vetenskapliga aktiviteterna till förmån för satsningar på sådant som ser ut att lova snabb tillämpning. Det riskerar att äventyra långsiktigheten i den akademiska forskningen, vilken är av fundamental betydelse för att åstadkomma hållfasta lösningar på viktiga samhällsproblem. Att endast 15 procent av bedömningsunderlaget skulle baseras på samhällslig "impact" hindrar inte att det kan få stor inverkan på forskarnas och universitetens beteende: genom en liten förändring av incitamenten kan man åstadkomma en stor förändring av beteendet. För att undvika en beteendeförändring i fel riktning bör man i alla delar försöka simulera tänkbara effekter av det föreslagna resursfördelningssystemet.

Verka för spridningen av ett vetenskapligt förhållningssätt i samhället

Det är angeläget att beslut, som på olika nivåer får betydande konsekvenser för människors väl och ve, bygger på solid kunskap. Därför behöver ett vetenskapligt förhållningssätt få ökad spridning i samhället. Till viss del kan det ske med politiska medel. Vi anger nedan några sådana vägar med relevans för den kommande propositionen.

Det ligger både i akademins och i de övriga samhällets intresse att alla studenter i sin grundläggande utbildning får kontakt med forskning och vetenskap. Vi förutsätter också att potentiellt duktiga framtida forskare kan återfinnas bland studenter var som helst i landet och på vilka universitet och högskolor som helst. Därför är det *viktigt att även de bästa forskarna undervisar studenter på alla nivåer och vid alla typer av lärosäten.* Idag är detta behov långtifrån tillgodosett.

Bristen på möte mellan framstående forskare och studenter har också att göra med att all forskning inte kan utföras vid alla lärosäten. Lösningen på det problemet är att *återgå till ett system med affiliering mellan högskolor med relativt begränsad forskning och utpräglade forskningsuniversitet* varifrån högt kvalificerade undervisande forskare kan hämtas. Ett sådant system kan fånga upp de mest forskningsbegåvade studenterna var de än råkar bedriva sina studier. Däremot är lösningen varken att göra alla högskolor till universitet eller att låta de senare få en allt större andel av statens budget för forskning och högre utbildning.

För en nydisputerad forskare är fortsatt forskning en naturlig väg. Det är också viktigt för samhällsutvecklingen och för vetenskapens förnyelse att akademien kontinuerligt förses med nya forskare. Samtidigt är det av strategisk betydelse att vetenskapligt välutbildade människor återfinns i många olika samhällsfunktioner utanför akademien – politiska, sociala och tekniska – för att göra solida utredningar och för att hjälpa till med kritisk granskning av det oavlåtliga informationsflöde som man där ständigt har att ta ställning till. Av samma skäl vore det också välkommet om en del välutbildade forskare sökte sig ut i det allmänna skolväsendet för att där tillföra kvalificerad ämneskunskap.

Det finns en naturlig potential för sådan rekrytering i den majoritet av nydisputerade forskare som inte kan ges möjlighet att fortsätta inom akademien. I syfte att förverkliga denna potential vore det önskvärt att erbjuda unga forskare alternativa karriärvägar. För att underlätta en sådan övergång har KVA tidigare föreslagit ett *femårigt lärarutvecklingsprogram för nydisputerade forskare.* Vi upprepar härmed det förslaget.

Spridningen av ett vetenskapligt förhållningssätt sker inte bara genom en överströmning av forskare från akademien ut i resten av samhället, utan också genom samverkan mellan forskare inom akademien och andra verksamheter. I ett tidigare remissvar till VINNOVA med anledning av dess förslag till ett belöningsystem för samverkan framhöll KVA att samverkan är ett viktigt inslag i alla delar av universitetens verksamhet (forskning, utbildning, tillgängliggörande), eftersom akademisk kunskapsproduktion är ett skattefinansierat medborgarligt åtagande. Samtidigt framhöll vi att det ibland är nödvändigt att *inte* samverka, därför att medborgarna har ett intresse av långsiktig och pålitlig kunskapsproduktion som annars riskerar att snedvridas av kortsiktiga partsintressen. Det ledde oss till slutsatsen att ett *system för utvärdering av samverkan bör utformas på ett sådant sätt att den inbjuder till optimering snarare än maximering av samverkan*. Vi vidhåller den uppfattningen, vilket också återspeglas i vår syn på vad som bör styra fördelningen av forskningsresurser till universiteten.

För spridningen av ett vetenskapligt förhållningssätt är också en kontinuerlig dialog mellan företrädare för akademien och för den politiska sektorn viktig. Dels är den av betydelse för att få till stånd en politik som så långt som möjligt bygger på och inte strider mot vetenskaplig evidens. Samtidigt har forskarna mycket att lära om de politiska realiteterna, vilka svårigheter dessa medför för en vetenskapligt orienterad politik och vilka hänsyn politikerna har att ta i sin dagliga gärning. Dialogen är viktig också för att förmedla erfarenheter och insikter om vilka villkor som bäst gynnar vetenskapens vidare utveckling.

Det finns idag ett antal etablerade kanaler för dialog mellan vetenskap och politik. Bland dessa är systemet med återkommande forskningsberedningar knutna till utbildningsdepartementet och forskningsministern ett viktigt instrument, utöver den publika opinionsbildning som forskare kontinuerligt bidrar med. Men KVA skulle också välkomna ett mer *permanent system för återkommande dialog mellan ansvariga politiker och vetenskapsföreträdare*. I ett sådant system bör *representanterna för akademien utses av forskarna själva*, förslagsvis via några av de vetenskapliga akademierna. Syftet skulle inte vara att avvinna mer resurser till forskningen, utan att bidra till att viktiga beslut och ställningstaganden görs på vetenskaplig grund och utifrån en gedigen kunskapsbas.

Med dessa synpunkter och förslag lämnar vi vårt bidrag till arbetet med den kommande forskningspolitiska propositionen. Vi hoppas att vi härigenom också kan bidra till en långvarig fortsättning på den öppna och konstruktiva dialog som redan inletts mellan KVA och Utbildningsdepartementet.

Beslut i detta ärende har fattats av akademistyrelsen efter beredning i akademien in pleno och förberedande arbete av KVAs kommitté för forskningspolitiska frågor under ledning av kommitténs ordförande Arne Jarrick.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare